

Nro. 32.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 19-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Német Ország.

*A' Rastadti Congressusonn lévő Frantzia Köve-
tség' 3-dik Oktoberi Feleletének Magyar Értelme
ez: — „*

*„Nem eshetett az meg, hogy a' Birodalmi De-
putatzió, Német országnak valóságos javára, és
arra, a' mi néki igazán leg meg kívántatóbb do-
log, a' Frantzia országgal való békeiségre, vissza
ne térítettödjön. A' Rénus pal partja felöll fekvő
tartományoknak tökéletes által-engedtetődések után
az abban való meg-egyezés, hogy *Ehrenbreitstein'*
vára széljel rontattassék, és a' meg-erősítettve lé-
vő *Péter'-szigete* is Frantzia országnak adattassék,
bizonyoson egy nagy lépés erre az oly kívánatos*

tzelra: és mennél hasznosabb a' Birodalomnak ezen
 elő felé való lépése az alkudozásban, annál taná-
 tsozabb annak halzonra való fordittodása, azért, hogy
 azon idő-halogatás' (temporizálás') Systemájának
 vizsgálta-térése, a' melynek következései mostanában
 oly igen veszedelmesek lennének, megelőztetődhef-
 sék. El-jött a' izempillantás, a' háboru és békefseg kö-
 zött való költsönös változtásra; és egy oly álla-
 potnak, a' mely mind a' két Nemzetekre nézve,
 noha különböző tekintetben, igen fárasztó kör-
 nyülállás, meg-izüntetésére. Régen meg is szünt
 volna ez az állapot már, ha jobban gondolóra vé-
 tettetett volna, hogy az ember, a' békefseg' félbe-
 szakasztása által, a' Frantzia principiumok' mi né-
 mü bé-folyásoknak tenné-ki magát. A' népeknek itele-
 tek szerént (mint-hogy kiváltképpen egy szabad
 népet illet egy ily bizonyság-tételnek ki-mondása),
 a' Bé-töltető Directorium a' folyó alkudozásokban
 mind szüntelen olyan alá-botsalkozó és mértékle-
 tes caractert mutatott-ki, a' melyet az ember, a'
 gyözedelmeskedő Hatalmanságok által tett Kötések-
 nek Historiájokban, példa-nélkül-valónak nevezhet.
 Ezen emberiséghez vonzó szeretetből folyó maga'
 viseletét, tovább is folytatni akarja a' Directori-
 um. Ő a' maga békefseges hajlandóságának, egy
 utolsó és igen nagy bizonyságát akarja mutatni
 a' Birodalomhoz, a' midön ötöt, *Kehl*' és *Cassel*'
 vidékeinek oly igen kívánt vizsgálta-adása felöll bi-
 zonyofsá téfzi, és ezt egy olyan idő-pontban tsele-
 kelzi, a' mikor egy mulandó szerentsétlenség tsak
 arra szolgálhatott alkalmatofságot, hogy a' Nemze-
 ti-erő és hathatofság, száz-annyivá tétetődjön, de
 a' melyek mindazáltal tsak a' régi és meg-engeszté-
 lödhetetlen ellenségek ellen mutattatnak-meg. —

„Melyre nézve, egy már tsak magában vétet-
 tetve is ily fontos engedés által, mint-hogy az, a'
 Respublikai hadottatásoknak egy betsesebb része,
 és az éppen most elő-adatott környülállások között
 igen meg-jegyzésre méltó, ezennel minden nehéz-

ségeknak el-törlődni, 's-minden ellent-állásnak el-hárítottani, szükséges lészen. —

„Az Alá-irtak, az alkudozásoknak jelen való állapotját, azt, a' mi már véghez vitetett, a' mi még hátra vagyon, a' mit még meg-magyarázni vagy rektifikálni szükséges, végezetre, a' mit nékik még, vagy meg-engedni, vagy a'-mitől nékik valaha el-állani lehetetlen, ért gondolkodással meg-föntölték. A' jelen lévő Jelentés már most arra vagyon határozatva, hogy ezen dolgoknak bizonyos resultátumai elő-hozattasának, és, a' melyekre nézve semmi reménség nem lehet, hogy további változásokat szenvedhesenek. Az ujj áldozat-tétel, a' melyre a' Frantzia Országgló-szék a' békeiségért reá áll, a' következő Czikkelyekben való meg-egyezésnek betses-vólta légyen, a' mely meg-egyezést az Alá-irtak, az emberiség jávára nézve ohalytják, és a' Német Deputétziótól, melynek tanátskozásainn ez fundalódik, el-várják. Szükség felett való meg-jegyzésnek tartatik az, hogy az ezen Jelentésben ujjanton említettendő Czikkelyek, mint-hogy azok már ennelötte többire meg-felytették, ujj meg-föntöltetésnek többé alája nem vettethetnek, a' nélkül, hogy egy ilyen lépés azt a' titkos tzélt ne nyilatkoztatná-ki, hogy a' Békeiségnek meg-kötése távoztatódjon:

1) *Czik.* Mint-hogy a' *Rénus* vize' folyásának és szigetjeinek meg-határozása (*delineatziója*) és a' rajta való hajókázás-béli szabadság, az ez után következő alkudozásoknak, ellene-mondhatatlanul, egyik leg-fontosabb részét fogják tenni; erre-való nézt az Alá-irtak, magokat ezen tekintetben, előbb-ször a' magok 14-dik Floreáli és 4-dik Messidori, az után pedig az ezen két elsőket meg-magyarázó 1-ső Thermidori, Ki-nyilatkoztatásaikban, világoson ki-magyarázni igyekeztek. A' Birodalmi Deputatziótól hozzájuk küldetett Jelentésnek ujjanton való figyelmetes meg-olvasásakor azonban ugvtettzett nékik, hogy jó lenne meg-világosítani, és

változhatatlan módon meg-határozni, azt, a' mi az ő, ezen fontos dologról tett ki-nyilatkoztatásokban, kétséges, vagy bizonytalan lehet. —

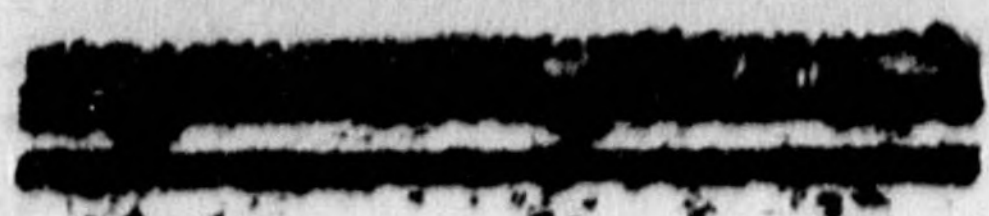
„Az Alá-irtak, a' Deputatóiótól a' viznek kétfelé való osztattatására javasoltatott két eszközök közül, a' *Thalweget* (a' hajók'-útját) fogadták-el: mely iránt a' Deputatzió is a' maga 23-dik Thermidori Jelentése által, egyet-értett. Hanem, kétség-kivül azért, hogy ezen egyet-értélt nem eléggé fontolta vólt meg, ellent-mondó hozzá-adásokat bocsátott utánna, olyanokat, a' melyek a' fel-téte-tett principiumot semmivé tennék, és a' a' melyeknek el-fogadásokra, az Alá-irtak soha készséget nem mutattanak, 's nem is mutathattak, mint-hogy ők örökké meg-maradtnak azon 2-dik Thermidori Ki-nyilatkoztatások mellett, a' mely által ez a' principium, meg-erősített vólt. Ők e'-mellett már most a' leg állhatatosabb módra meg-maradnak, meg-határozva ki-jelentvén: hogy a' *Thalweg* nevezett alatt, a' tulajdon-képpen-való *Rénus* fő-és-hajózó folyámatjának közepe, értődjön; hogy ottan, a' hól ez a' viz más nevet is veszen, azon ága által határozattatsék-meg a' *Thalweg*, a' mely továbbá is meg-tartja a' *Rénus* nevezetet; 's-hogy a' Frantzia Országló-szék soha reá nem fog arra állani, hogy a' Német Birodalom, vagy annak valamely Rendje, az éppen most meg-határozottatott *Thalwegnek* bal oldala felől, valamely just vagy tulajdont, meg-tarthafson. Minden ezen határ-lineával ellenkező más linea, a' *Rénus'* vize által formaltató principiummal, mind két Státusokra nézve, nyilvánóságosan fenn nem állható.

„A' mi a' szigeteket illeti, reá állott a' Deputatzió mindenre, a' mit a' Frantzia Respublika telyes hatalmu Ministerei ezek iránt projektáltak: hanem, a' midőn, a' *Péter* szigetének tökéletes által-engedésére való minden tekintet nélkül, azt meg-engedte a' Deputatzió, hogy a' mely szigetek eddig a' *Thalweg'* jobb oldala felől Frantzia országnak birtokában voltanak, azok ennek utánna is övéi maradjak.

nak, ugyan akkor azokra a' szigetekre nézve is, a' melyek eddig a' *Thalwég'* balja felöll Német birtokok vóltak, hasonló fel-tételt kívánt. Az alá-irtak ellenben, a' magok 1-ső Thermidori Ki-nyilatkozatásoknak 2-dik Czikkelyére citálván, forma szerént meg-tagadják a' Birodalmi Deputatziótól ezt a' *Thalwég'* balja felöll lévő Német szigeteket illető hasonló fel-tételt, azért, hogy ők ez által semmivé tennék azokat a' hasznokat, a' melyeket a' Rénus bal partjának által engedése nékiek ígér, és azért is, hogy *Cassel'* és *Kehl'* vidékjeinek visszazengedése elegendő képpen meg-fordítja a' Német Birodalomnak azt, a' mit Frantzia ország, a' *Thalweg'* balja felöll lévő Német szigeteknek meg-tartása által nyert. —

„Hogy továbbá már most a' Rénusi hajózást illető pontokra le-iz'ljon az ember, azon dolgoknak, a' melyek a' két Fél' eddig való jelentéseikben elő-fordultanak, szoros összszehasonlításokból nyilvánóságos, hogy holmi apróságot kivévén, a' fontosabbakra nézve egészen tökéletességre ment legyen az egyezés, t. i. azokra a' projectomokra nézve, a' melyek a' Frantzia Követségnek, 14-dik Floreáli, 4-dik Messidori, 1-ső Thermidori, és a' Birodalmi Deputatzióknak 28-dik Floreáli, 20-dik Messidori, és 23-dik Thermidori jelentéseikben elő fordultanak. Tsak ugyan meg-jegyeznek a' Frantzia Követek még is, valami kitsinyebb nehézségek között két vagy három fontosabbakat, a' melyeknek siető meg-felytödések szükséges léfzen. —

„Az első ezen nehézségek közzül, magát a' hajozás-béli szabadságot illeti; ezen tekintetben meg-ujjitják az Alá-irtak, azt, hogy a' Rénusi hajozás, a' Frantzia és Német Nemzetre nézve tökéletesen szabad legyen: hanem abban a' széles kiterjedésben, a' mint a' Birodalmi Deputatzió vehetné ezt a' principiumot, nem egyezhet-meg a' Respublika. —

„A' második nehézség abban a' fel-tételben áll, a' mely szerént azt kívánta a' Deputatzió, hogy ahoz a' Czikkelyhez, a' melyben a' hajókat vontató marhák' útjáról emlékezett a' Frantzia Követség, ragasztódjának hozzá ezen szavak: *A' szükséghez és lehetőséghez képeest.* Az Alá-irtak, nem magyarázhatják-meg magoknak ezt a' ragasztékot; ők azt el nem fogadhatják; az, ha nem vezedelmes is, leg alább haszon nélkül való, és arra a' végre tsinálódott; hogy jövendőben, ki-fogásokra szolgáljon, és a' Czikkelynek végre-halytatódását el-fa-tsarja, vagy ellene álljon. Azt is kívánta továbbá a' Deputatzió, hogy a' mondott vontató útnak, fenn-tartására meg-kivántató materiálék, a' melyeknek dolgában a' Rénus' bal partján bövség, a' jobb partján pedig fogyatkozás vagy on, illendő áron onnét ide által szállitodhasanak; ezt a' könnyebséget meg-engedheti a' Frantzia Követség; de úgy, hogy a' Respublika' rendelései szerént esék-meg.
(*A többi mászszor következik.*)

Az alatt, hogy *Rastadtban Kehlnek* visszadat-tatása és az ő erősegeinek széljel való hanyatódá-sa felett így folynak az alkudozások, mint hallat-ik, a' Frantziák az alatt, ott ujjanton készittik a' sántzokat, hordják oda az ágyukat, és szaporit-ják a' benne lévő örző sereget.

Prussia.

Berlinből, Sept. 28-dikann: —

„Itt néhány napoktól fogva, erősen foly a' Kabinétban a' munka. Gen. *Geusau*, *Weselhez* mé-gyen, és ujj rendeléseket viszen magával a' *De-marcations-Linea* iránt. Hallatik, hogy Gróf *Schu-lenburg*, mint rend-kivül-való Követ, Pétersburgba mégyen.

Az Oskolák' állapotjára nézve ilyen Rendelés érkezett-le közelébbről a' Királytól, *Massow* Státus-Ministerhez: — „

„Nem lehet, hogy eszedbe ne vetted volna hogy én az Oskolák' állapotját minden Státusaimban, úgy nézem, mint egy olyan tárgyat, a' mely minden figyelmeteliséget és gondoskodást érdemel tőlem. A' tanítás és nevelés formálják az embert és ez mind kettő, leg alább a' régulák szerént, az Oskolákra bizattatott, melyre nézve ezeknek a' Státus' javához való befolyása, a' leg fontosabb dolgok közzé tartozik. Ez régen által látott dolog: még is mind ez ideig majd ki-rekesztő módon csak az ugy nevezett *Tudós* Oskolákra fordítottott az a gondoskodás, a' melyel az ember sokkal inkább a' városi és falusi Oskolákhoz tartozott volna viseltetni, mind az azokban lévő szükölködő jobbágyoknak sokaságára nézve, mind pedig azért is, hogy némely magános igyekezeteket kivévén, ezekre nézve még eddig majd semmi is nem tsinálódott. Ideje tehát már végezetre, hogy a' városi és falusi gyermekeknek, tziel szerént való nevelédések és tanulások iránt, gond legyen. A' meghatározott materiákhoz képpelt, szükséges Oskola-könyvek, és jó tanítók szereztesenek, a' kik a' Semináriumokban formálódtak. Az Oskoláknak jelen való állapotjokat meg kell vizsgálni, és az ő reformáltatódásokra szükséges eszközöket, fel kell keresni. Nem kell észre-vétel nélkül maradni annak is, hogy a' mostani ugy nevelt *Tudós* Oskolák közzül sokat, mint-hogy magokban gondoltatva is szükség felett valók, és a' tzeállal ellenkező módon alkattatva vagynak, tsupa városi oskolákká formálni, szükséges legyen, &c.

Olosz Ország.

A' *Neapolisi* kikötő-helybe Sept. 20-dikánn, egy Fregát és két Linea hajók eveztenek-bé, a' melyek *Alexandria* mellől jöttek és az Admirál *Nelson*' vezérlése alatt lévő Anglus hajós sereghez tartoznak. Maga *Nelson* September 22-dikénn érkezett-meg az *Alexandriai* Tenger-öböl-ből

ugyan ezen Neápolisi kikötő - helybe egy Linea hajóval és 1 Fregáttal. Az *Alexándriai* kikötő-helynek strázsálására is feles számu hajót hagyott. — A' *Neápolisi* néptől rendkívül - való örvendezéssel és öröm-kiáltásokkal fogadtatott ez a' szerezés Admirál.

Romába Sept. 27-dikéig semmi további uj tudósítás nem érkezett *Bonaparte* felől, ezen az egyen kívül, hogy Egyiptomba való meg-érkezésekor, *Alexandriában* találta az *Indiai* Fejedelemtől *Tippo-Saibtól* hozzá küldetett Követeket, kiktől ott már régen várattatott.

Romában is *Aassignatákat* készítenek az eddig ki-botsáttatott pápiros pénznek bé-tselelésére.

A' *Toskánai* Nagy és Fő Hertzeg, a' minden féle mértékek' nemeinek meg-határozásánn való munkára, melyen *Párisban* a' Nemzeti Institutumnak tagjai némely idegen Tudósokkal együtt foglalatoskodnak, minekutánna a' *Frantzia* Directvriumtól meg-hivattatott volna, *Fabroni* Urat, a' Kir. Physicai Museum' Alsó-Directorát küldötte-el *Florenziából* *Párisba*.

A' *Liguriai* Respublika' Törvény-hozói meg-határozták, hogy *Genuában* is Tudományok' Nemzeti Institutuma álljon-fel, arra a' formára éppen, a' milyen a' *Frantziáké* *Párisban*,

Anglia.

A' mely *Amérikai* szigetekről várattató *Anglus* kereskedő hajós sereget a' *Londoniak*, a' *Brestből* ki-evezett, és (mint közelébb irtuk vólt) *Irlándiának* Déli-Napnyugoti partjához meg-érkezett *Frantzia* hajós seregtől, féltének, ne hogy ennek prédájává legyen, 125 hajókból áll, a' melyek nádmézzel vagynak terheltetve.

Az az *Anglia* és *Swétzia* között, mint régen irtuk, abból eredett kedvetlenség, hogy *Anglus* tengeri Vezér *Lawford* valami *Swéd* terhes hajókat, az oltalmakra rendeltetve lévő hadi hajókkal együtt

el-fogott, és Angliába vitt vólt, már véget ért, az által, hogy az Angliai Országgló-szék azon hajókat szabadon bocsátotta, oly egyezés mellett, hogy mind ezekenn a' *Swéd* hajókonn talált tereh-portékáknak az árrát meg-fizeti. Mind ezek a' hajók, hajó-készítéshez szükséges matériálékkal vóltak meg-terheltetve.

Gen. *Pishegrü*, az Anglus Országgló-szék engedelmével szállott-ki Angliába a' szározra, és ment Londonba az *Adelphi*-fogadóba: a' társai, *Aubry*, *Delarue*, és *Ramel* ellenben, leg előbb is egyenesen a' *Portlandi* Hertzeghez, tölle pedig az idegenek' állapotjára ügyelő és a' *Wickham*' igazgatása alatt lévő Cancelláriához vitettettek, és meg ott határozott-meg az után, hogy meg-engedődhetik-e' nékiek az Angliában való maradás, vagy nem?

Portsmouthban Sept. 26-dikánn 11 Matrózok akasztattak-fel, mivel-hogy olyan Complótot tsináltak vólt a' *Defiance* nevü Linea hajónn, hogy azt Brestbe az ellenség' kezére szolgáltassák.

Az Irlandiában a' *Killaloi* expeditzió' alkalmazásával fogságra esett Frantzia Generál *Humbert*, minden hozzá tartozó tisztekekkel együtt megérkezett már Angliába. Itt Dragonyosok által kísértetnek egy helyről a' másra. A' vendég-fogadóknak, a' hól meg-állapodnak, mindenütt gazdagon költenek, melynek alkalmazásával azt jegyzik-meg felöllök, hogy mindenütt a' folyó esztendőben verettetett Anglus aranyokkal fizetnek.

Londonbann a' Gyalog Gárda Regimentből két katonák azzal kezdettének vólt a' napokban időtöltést tsinálni magoknak, hogy lelkeket citáltak elő. A' módjok ez vólt: egyik közzüllök egy fa-uduba rejtette magát; a' másik az alatt hozzá látott a' gauklerséghez, a' melyre emez, mikor az idő el-jött, a' fa-uduból, természeti állapotjában elő állott. A' mesterséget mind eddig folytatták, míg végezetre egy alkalmazással egy bátor Káprál is meg-jelenvén a' néző-heiyenn, minden engedelem-kérés nélkül torkon fogta a' lelket, 's-hogy

véle ugyan azon egy Regimentnek tagja legyen, meg-irmerte, a' Regimenthez vizsgálta citálta, &c. A' másik el-szaladott.

Irlándiáról így irnak az ujjabb Londoni levelek: —

Közönségesen ketsegettette magát azzal az ember, hogy a' Lord Cornwallistól az Irlándia' tsendiségének helyre-állittódása végett elő-vétetett gyengébb eszközök, el fognák érni a' tzélt: hanem, fájdalom, nem úgy vagyon az állapot. A' támadás külömb-külobb tartományokban dühösködik. *Killala, Balina, Newport*, és sok más ezek körül fekvő helyek, a' Rébellisek' kezeikre jutottak. *Holt* és a' követői, minden napokon hallatlan kegyetlenségeket követnek-el a' *Wickloui* Grófságban. Minden lakosokat meg-hivutt *Holt* egy-egy Manifestum által a' napokban, hogy, ha házaikat tulajdonjaikat, és életjüket meg akarják tartani, adják az ő zászlója alá magokat. Félelem és izonyuság borított el minden lakosokat. A' ki fut-hat, *Dublin* fele siet. *Gen. Lake*, hogy ezen inségeknek gátat tehessen, és a' vakmerő Rébelliseket a' magok barlangjaiból ki-űzhesse, 2000 fegyverekkel, a' *Wickloui* Grófság felé útnak indúlt. — A' *Rebellis Holt* azonközben, 600 Font Sterling jutalmat tett-fel a' *Gen. Craig* fejére, azért, hogy ez 300 Fontot ígért vólt annak, a' ki *Holtot* kézhez szolgáltatná.

A' Londoni Udvari Ujjság Sept. 22-dikénn egy igen nevezetes tengeri viaskodásról emlékezik, a' mely az Admirál *St. Vincent*' tudósítása szerént a' *Mediterraneum* tengerenn az *Algieri* partok mellett *Oran*' tájékánn, egy Anglus és egy Liguriai hajó között történt. Az Anglus hajó egy 14 ágyus *Espoir* nevü Schalup vólt, és *Bland* Kapitány által vezéreltetett. Ez verekedett egy Liguriai 40 ágyus prédáló hajóval, a' melyen 120 emberek vóltak, és a' mely hajdonában Hollándus Fregát lévén, az után vásároltatott-meg a' Genúaiak által, és most már mint prédáló-hajó, ugy használtatott a' mostani urai.

tól, *Francesco-d'-Orso* nevű Kapitánynak vezérlése alatt. Ez kezdett viadalt az Anglus Schaluppal, azzal fenyegetvén, mihelyest melléje érkezett, az Anglus Kapitányt, hogy ha vitorláit mingyár le nem bottsattatja, azonnal el-süjjeszteti a' hajóját. Hanem három fertálynyi tsatázás után ő is más hangonn kezdette a' beszédet. Egy kiáltó-tső által így szollott az Anglus Kapitányhoz: *En Genuai ember vagyok, szünnyetek-meg az ágyuzástól.* — Az Anglus Kapitány így felelt néki méltósággal vissza: *En egy Britannus hajót komendérozok: minden vitorláidat egyszeriben le-botsattatván, jöjj által hazám a' hajómra.* — A' Genuai hajó ellenben ekkor a' felelet helyett, ujjanton lövöldözni, és tsatázni kezdett: hanem minekutánna az Anglusoktól még kétszeri egész lövést kapott volna, ujjanton elő-vette *Francesco-d'-Orso'* a' kiáltó-tsőt, és így kezdett kiáltani: *En szánakozásra méltó-képpen öszsze rontattattam; szünnyetek-meg a' lödözéstől: meg-teszek mindent, a' mit kívántok.* Már most valosággal meg is adta magát. A' hajójánn 7 ember esett el, és 14 kapott sebet. Kapitány *Bland* ilyen szavakkal végzi az Admirál *St. Vincenthez* irt tudositását: — „A' mi kisked hajónknak ilyen nagy hajóval lévén viaskodása, ha embereim igen rend-kivül való vitezséggel nem viselték volna magokat, kétség kívül predájává váltunk volna ezen tengeri tolvajoknak, vagy nem tudom mitsodáknak.„

Swétzia.

Sept. 21-dikénn olyan rendelést küldött a' Király *Carlsronához*, hogy ott egy hadi hajós serög készittödjön-fel.

Dánia.

Borgia nevű tudós Cardinális *Rómában*, a' ki hajdonában minden ott meg-forduló és mulató *Dánusokhoz* különös josággal és emberiséggel viselte-

tett, és most már, a' Frantzia Revolutzió miatt igen nyomorúlt állapotra jutva, *Paduában* tartózkodik, a' Dánus Királytól, régi nemes szivüségének méltó meg-jutalmaztatásául, 800 Tallérokból álló esztendőnként való penziót nyert.

A' *Dániai* Országgló-szék *Egyeztető Commissiókat* rendelt vólt ki az 1795-dik esztendőben, olly tzéllal, hogy ezek a' Királytartományaiban a' Perek' számának kitsinyítésénn dolgozzának. A' hafzna ezen Comissiók foglalatofságának, ki-tetstzik a' múlt 1797-dik esztendő' végéig ő elejekbe került és a' Királynak bé-mutattatott minden Perek' laistromából. — 29,274 Perek között, a' melyek elejekbe jöttek, egyeztetés által 20,035-nek szakasztott vége; tsak a' többek adattattak az eddig fenn-állott külömb-külobb átakonn, törvényes módokonn, &c, való el-igazittatásra külömb-külobb táblákra &c.

Elegyes Levelek.

A' 25-dik *Kurirban* Egyiptomról elő-fordúlt meg-jegyzések mellé teszszük mostan még e' következőket: — „

„Ez, egy Aristokrátziával egyeledett Katona-Monárchia. A' Fő-Uralkodó a' Török Császár; a' többi Országgló-fejek a' *Beyk*; az ő uralkodássoknak ereje a' *Mamelukokonn* fundálodik, a' kik mind katonák. Az Ország 80 tartományainak tulajdon-képpen való Urai, Vezéri nevezet alatt, a' *Beyk*, a' kik hatalmakat és méltóságokat, a' *Mamelukok* által tartották-fenn mind ez ideig. A' Török Császár is tart egy Baschát itt, a' ki által a' maga parantsolatait ki-adattatja. A' *Beyk* között a' 24 nevezetesebbek és hatalmasabbak, egy *Divánnak* nemét formálnak együtt, és ez írja tulajdon-képpen a' Bascha elibe a' rendeléseket. a' melyeket néki a' *Sultán*' nevében ki kell hirdetni. — A' *Beykhez*; az ő katonáik t. i. a' *Mamelukok* igen nagy hűséggel viseltetnek, a' melynek az oka az, hogy az ő

fundamentomos rend-tartások szerént, a' *Beyk* a' *Mamelukokból* lesznek.

„A' *Mamelukok* nem *Egyiptomi* eredetű emberek, hanem Georgiából, Cirkassziából, 's-több más Török tartományokból való vólt rabfzólgak, a' kik *Muhamedánusokká* lévén, mind köz-katonák a' *Mamelukok* közzé állottanak, és sokann közzülök gráditsonként annyira fel-mentek, hogy *Beyk* lettek. A' *Beyk*' fiai, nem következhetnek ezen méltóságban az apjuk' helyébe: melyre nézve némelyek közzülök úgy tesznek, hogy azon gyermekek közzül, a' melyeket a' Kereskedők, 's-ragadozók, Georgiából, Cirkassziából, 's több más Török tartományokból el-adni Konstantinápolyba hordanak, ilyeneket vásárolnak a' közönséges piatzonn magoknak, őket a' *Muhamed* vallására meg-tanittatják, fel-nevelik, és a' magok örökösseikké teszik. A' *Beyk*-nek tulajdon gyermekeik, leg közönségesebben a' katonák közzé adattatnak, 's-élelmekre a' *Diván* rendel nékiek költséget. — Ily módon látni való, hogy mind a' *Mamelukok*, mind *Beyk*, többire kereszttyény eredetűek, a' kik vagy magok, vagy még szüleik oda jutván, az Arabs és Török nyelvet, 's-a' Koránt, meg-tanulni kéntelenítették. *Bey* ennyit teszen, mint *Ur*.

„A' lovaglásban, vagdalkozásban, dárda-hajtásban, lövöldözésben, katonai forgásokban, és a' melegszározásnak 's-szomjuságnak szenvedésében, gyermeksegektől fogva gyakoroltatnak a' *Mamelukok*; erre nézve egészséges és bátor emberek. Hogy jó katonák lehetnének, tsak olyan emberekre lett vólna eleitől fogva szükségek, a' kik az *Europaiak*' Tactikájára tanítsák őket. Az ágyuzáshoz telyefséggel nem értenek. — A' *Mamelukok*' száma tsak 6000-től fogva 8 ezerre megyen.

„Midön 1517-ben *Selim* Török Császár meghodoltatta Egyiptomot, hogy magát egy ilyen nevezetes országnak birtokában meg-erősithesse, a' *Mamelukok*' hajlandóságát igyekezte meg-nyerni; melyre nézve rend-tartásaikban kevés változást

tett, és nagy privilégiumokat adott nékik: melyekhez képpelt ők a' Császári Baschát is, ha őket magára haragitja, hivatalából fel-függeszthetik, és az után a' Porta' elibe járulhatnak ellene panaszra. Ezen első Alku szerént, minden *Beyk* adót fizetnek a' Portának; a' mely az ő előik' idejében valami 600,000 Tallérokából állott: hanem az utóiktól feljebb vitetett. Egyéb aránt fel-tételek nélkül való uralkodás engedtetett nékik az Egyiptomi népenn, melyet a' *Beyk* egész a' vizsza-élésig háfználnak is. A' Bascha tsak, addig szokta ott maradását remélleni, mig a' *Beyk'* tzéljaik szerént viseli magát, &c.

Hogy a' Török Követ Párisban árestaltatódott volna, mint némelyek erősitették, nem igaznak írják az' ujjabb Párisi levelek.

Az a' néhány hadi hajókból és tránspórtokból álló második Frantzia hajós tsoport, mely nem régen evezett vólt ki a' tengerre, egy nagy szélvész-től meg-támadtatván, két részre választódott. Az a' része, a' mely eleséggel vólt terhelve, a' *Hieres'* szigetekhez vette-bé magát: a' hadi hajókról ellenben és a' katonaságot-vivőkről, még nem tudatik merre vették útjokat: hanem reméllik a' Frantzia levelek, hogy arra felé folytatják útjokat, a' merre rendeltetve vagynak.

A' Revoluzió kezdetétől, az 1789-dik esztendőnek 14-dik Juliussától = fogva Frantzia országából ki-vándorlott személyeknek számát, így adta közlébről elő egy ahoz-értő Könyv-mives: Az egész summa 124 ezer ember. Ezek között vagynak: 9000 nemes aszfzonyok, 16,922 nemes férjfiak, 28,000 Papok, 404 Parlamentalis személyek (régí Parlamentom' tagjai), 8,492 nemes katonák, 9,933 birtokosok, 2,867 Törvény-tudók, 230 Bánkósok, 7,800 Kereskedők, 327 Notáriusok, 528 Orvos-Doktorok, 450 Seb-gyógyító Orvosok, 3,268 mezei-gazdák, 2,000 tengeri-nemesek, 22,729 ritka-mivü-mesterek, 2,800 inasok, 3,000 mestier-emberek' felesé

geik, 3083 férfi - és leány - gyermekek, 4,428 Szerzetesek.

Egy magános tiszt, a' ki a' *Bonaparte*' expedíziójához tartozik, és a' tengeri ütközetnek a' part-ról néző bizonyysága, így írt onnét Aug. 4-dikénn: — „

„Aug. 1-sőjénn dél-után 5 ora-tájban hálottuk meg az ágyuk' bögését; minden a' ki itt vólt a' *Rosettei* magoss helyek felé kezdett futni, a' mely az *Abouquir*' öblétől, a' hól az ütközet vólt, 4 mért földre esik. Az Anglus hajók közzül néhányakat lehetett, a' többeket pedig, nem lehetett látni. Kil-ntz óra-tályban egy meg-gyúlt hajónak lángja szemléltetett; az ágyuzás még jobban nevedett; ekkor a' meg-gyúlt hajó fel-vettetödvén, oly roppanás hallatott *Rosettában*, mint *Párisban*, mikor a' *Grenellei* puskapor magazinumnak fel-lobbanása történt. A' roppanást, mind a' szározonn mind a' vizenn 10 minútumnyi szomorú méjj halgatás követte; a' tüzelés ismét el-kezdödött, és hajnali 3-mig tartott; ekkor el-szünt, és dél utánni 5-tig tsendesség vólt, a' midön ujra hasonló heveséggel el-kezdödött; a' hajók ugy öszsze elegyedtek vólt; hogy a' Frantziák' és Anglusok' hajóit nem lehetett egymástól ismérni. Közelebb telyességgel nem mehattünk az *Arabsok* miatt az öbölhöz; 24 oraig voltunk nyughatatlan bizontalanságban az ütközet végződéséről, mig végre meg-értettük: hogy Adm. *Brüey*s mingyár az ütközet' elejénn, a' fejénn és oldalánn két terhes sebet kapott, de azért a' rendeléseknek ki-adásától meg nem szünt, mind addig, mig tsak hamar egy bombi által ugy meg-tsapatatott, hogy egészszén kettöbe szakadott, &c.

Erdélyből: — „Fogaras Földi Fő-Kapitány és Udvari Tanácsos Mélt. *Donáth József* Ur, meg-halt.

Hirdetés.

A' Gróf *Blankenstein* nevét viselő, Cs. K. 6-ik Huszár Regementnek Előjárói, kivannyaák általunk tudtokra adni azoknak, a' kiknek illik, hogy azon Nemes Regementnél szolgált, de 1793-ik esztendőben, Augustusnak 23-ik napján meg-halálozott Kapitány *Litassy Gábor* Úr, törvényessen tett Testamentomában, maga testvér hugját, és egy *Litassy* nevű Cs. K. Fő Strázsamester' leányát tette hátra-maradott jószágainak successorivá.

Mindhogy pedig ezek, a' Nemes Regement' Előjárói által több ízben tett tudosítás után is magokat a' successióra nézve még ekkorig sem jelentették: ahozképest tudtokra adatik vagy ezen Testamentomban nevezett Successoroknak, vagy hogyha már ezek nem élnének, az ezen Testamentomhoz jut tartható leg közelebb való atyafiaknak, hogy 1 esztendő, 6 hetek, és 3 napok el forgása alatt, a' nevezett Nemes Regement Előjáróinál magokat vagy személyek szerént, vagy plenipotentiaált Agéenseik által jelenteni, 's legitimálni el nem mulassák. Külömben a' fent meg határozott időnek el múlása után, a' törvénynek ereje szerént fog a' Testatornak meg maradott józágaival bá-nattatni

Kaadenben, a' Regement Stab Kwartélyából Octobernek 3-dikán, 1798-ban.

a' Gr. *Blankenstein* Huszár Regement Előjárói, *Weiss* Fő Hadnagy és Auditor.

* * *

Jobbitás: — A' közelébbi Kurir' 489-dik lapján hirtelenségből esett hibákat így kell meg-jobbitani: — A' 8-dik sórban, *luculens* helyett *luculentum* — a' 14-dik sórban *verne* helyett *vere* — a' 33-dikban *eruptum* helyett *ereptum*, kell olvasni.

P. D.